

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vindex Libertatis Ecclesiasticae || Et Martyr || S.
Engelbertvs || Archiepiscopus Co-||loniensis Princeps ||
Elector, &c.**

Gelenius, Aegidius

Coloniae Agrippinae, 1633

Caput Secundum. In quo de sancti nostri parentela, forma corporis, &
Fortunae bonis in aetate iuuenili & de recusato Episcopatu Monasteriensi,
&c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9728

Aco enim Latinoque compositum, Angelicam sonat libertatem, significans, ENGELBERTVM de iugo peccatorum per mortis necessitatem ad Angelicam migraturum libertatem. Si Deus à nobis mirabilis prædicatur in sanctis suis antiquis, multo magis mirabilem se ostendit in nouo martyre, & tali martyre diebus his nouissimis, eò quod miraculorum tempora modò non sint, vt quidã ait: Rara auis in terris, sanctitas huius temporis. Et ideò miracula crebra, quæ de Patre nostro videmus & audimus, & per ipsius merita fieri credimus, tanto nobis debent esse gratiora, quanto propter tempus rariora. Sanctitatem, quæ vitæ defuit, mors preciosa suppleuit: & si minus perfectus in conuersatione, sanctus tamen effectus est in passione. Consummatus in breui, expleuit tempora multa, placita enim erat Deo anima illius. Nam placēs Deo æterna prædestinatione, factus est dilectus in passione. Quis enim sanctitati eius contradicat, quem cordium cognitor, & meritorum ponderator Dominus, signis tam varijs mirificat? Non qui seipsum commendat, vt ait Apostolus, ille probatus est: sed quem Deus commendat, ille probatus est.

Etymologia nominis Engelberti.

Psal. 67.

Sap. 4.

2. Cor. 10.

Notatio ad Caput primum.

C æsarius nomen S. ENGELBERTI ex germanico & latino componens, Anglicam libertatem interpretatur: antiquarij Angelicum filium, vel Angelis dignum dicerent: bert enim vel brecht & beren/olim prolem & parere, & werdt dignum significabant. Sic Hildebertus seu Childebertus ex origine Germanicã deriuando, Huldwerdt obsequio dignus, vel obsequiosa proles dicitur: Cheribertus seu Heribertus, chr werdt/filius honoris, vel honore dignus: Dagubertus, Dagswerdt/die dignus, vel diei filius: Philibertus, Vielwerdt/multum dignus, vel multiplicata proles: Albertus, Allwerdt/omnibus dignus omnisve proles; secundum etymologiam explicantur.

Caput Secundum.

In quo de sancti nostri parentela, forma corporis, & Fortuna bonis in aetate iuuenili & de recusato Episcopatu Monasteriensi, &c.

VIDE-

CAN. 2 & 8. **V**IDETVR sancto ENGELBERTO congruere, quod per Salomonem **A**
 dicitur: *Læua eius, id est, Christi, sub capite meo, & dextera illius
 amplexabitur me.* Ad læuam sponsi pertinent bona corporalia &
 terrena: ad dexteram verò, bona spiritualia atque cœlestia. Bona corpo-
 ralia sunt, generis & morum nobilitas, valetudo corporis & pulchri-
 tudo. Bona dextræ, virtutes sunt, quibus in præsentia anima illumina-
 tur: & vita æterna, quæ virtutibus promeretur. Vtraque bona, dextræ
PROU. 3. scilicet & sinistra Salomon alibi exponit, cum dicit: *Longitudo die-
 rum in dextera eius: diuitiæ autem & gloria, in sinistra illius.* Sanctus
 autem ENGELBERTVS quandiu vixit, gloria & diuitiæ in domo eius
 fuerunt: cuius iustitia, quam per passionem meruit, permanet in seculū **B**
 seculi. Quam copiose in præsentia bonis sinistra sustentatus sit, & in illis
 quieuerit, paucis explicabo. Quæ enim in tempore geruntur, cum tem-
 pore voluntur, & nisi scripto perpetuentur, citius ab hominum me-
 moria delentur. Erat autem vir nobilis valdè & spectabilis genere, fi-
 lius ENGELBERTI Comitis de Monte. Cuius patris fuere Fridericus &
 Bruno Archipræsules Colonienfes. Adolphus verò, qui Brunoni in E-
 piscopatu successit, patris eius filius fuit. Mater eius, filia erat Comitis
 Geldrensis, viri diuitis atque potentis. Theodoricus Episcopus Mo-
 nasteriensis, & ENGELBERTVS Osnaburgensis electus, nepotes patris
 eius extiterunt. Ecce de tam nobili ac insigni prosapia Martyr noster car-
 nis duxit originem. Nec degenerauit moribus: quia ab ineunte ætate
 puer prudens erat & amabilis, secundum nominis sui participium, ge-
 nens vultum Angelicum: tractabilis, liberalis, humilis satis, & gratosus
 valde. Annos pueriles transcendens, & in adolescentem proficiens, ita
 se omnibus conformare studuit, vt clericis se clericum, & militibus se
 Egregia
 corporis
 forma. militem exhiberet. Erat etiam in eadem ætate tantæ pulchritudinis, vt
 in omni clero, nec in laicis quidem, vir illo pulchrior inueniri non pos-
 set. Ad spectum decorus, statura procerus, viribus robustus: ita vt speciali
 quodam priuilegio mater natura tantæ speciei congaudere, & in illo
 quasi in speculo resultare videretur. Huiusmodi diuitijs naturæ, acces-
 serunt diuitiæ, vt ita dixerim, fortunæ. Nam cum adhuc puerulus stu-
 deret in scholis, sic stipendijs Ecclesiasticis oneratus est, & honoratus
 ecclesijs, videlicet Præbendis & Præposituris, vt magis dignitates & di-
 uitia eum venerari, quam ipse illas, viderentur. Non opera iustitiæ hæc,
 Abundat
 opibus. neque salutis diuitiæ, sed retia dæmoniorum, instrumenta & laquei
 pec-

A peccatorum, quos ipse euadere non potuit. Nam mundanæ gloriæ deditus, totus illis multipliciter est irretitus : sed electis, teste beato Paulo Apostolo, omnia cooperantur in bonum. Hæc idcirco commemoro, vt cognoscat lector, de quali viro martyre sibi elegit Dominus, de vase iæ faciens vas gloriæ. De scholis emancipatus, in Præpositū maiorē est electus. Electus est deinde in Episcopū Monasteriensem: sed eundē Episcopatū suscipere non acquieuit, adolescentiæ suæ fortè pertimescēs.

Notatio ad Caput Secundum.

B ENGELBERTVS Archiepiscopus Coloniensis, S. Romani Imperij Princeps Elector, & per Italiam Archicancellarius, Westphaliæ & Angariæ Dux, &c. natus est Patre

C MARGARITA Geldriensium Comitis & Seynardæ Brabantæ filia, Anno Christi 1185. quo Engelberto Patri graue bellum minusq; auspiciatum cum Comitibus Arnsbergensibus intercessit, & Fridericus Barbarossa in Imperio trigessimū pri-

D mum, Philippus Heinsbergicus in Archiepiscopatu & Electoratu Coloniensi decimum nonum annum agebant. Vt verò Lectori cū pio tum antiquitatis studioso appareat, quā nobili is stirpe ortus sit : Vtrumque paternum & maternum ascendentiæ lineæ adiecti schema, eâ figurâ, qua Illustres Metropolitanæ Coloniensis Ecclesiæ Canonici nobilitatem natiuam monstrare solent. ¶

1185. nasci-
turi S. EN-
GELBER-
TVS.

Maiores S.
ENGEL-
BERTI.

B

Ha-